

Ray Bradbury

**ZEN
EN L'ART
D'ESCRIURE**

Traducció de Marta Pera Cucurell

V I E N A
E D I C I O N S

De vegades quedo parat de la capacitat que vaig demostrar, quan tenia nou anys, per entendre que havia caigut en una trampa i saber-me'n escapar.

Com pot ser que el nen que jo era l'octubre del 1929 pogués, per culpa de les crítiques dels companys de la classe de quart, estripar els seus còmics de Buck Rogers i al cap d'un mes decidir que tots els seus amics eren idiotes i afanyar-se a reprendre la col·lecció?

D'on sortien aquell judici i aquella força? Quina mena de procès vaig experimentar que em permetés dir: tant se valdria que fos mort? Qui m'està matant? Quin és el meu mal? Quin és el remei?

Vaig ser capaç, evidentment, de respondre totes aquestes preguntes. La causa de la malaltia: haver estripat els còmics. El remei que vaig trobar: tornar a col·leccionar-los, petés qui petés.

Ho vaig fer. I vaig fer bé.

Però, així i tot. A *aquella* edat? En una edat en què acostumem a doblegar-nos a la pressió dels companys!

On vaig trobar el coratge per rebel·lar-me, per canviar de vida, per viure sol?

No ho vull sobrevalorar, però, no et fot, m'encanta aquell nano de nou anys, fos qui coi fos. Sense ell no hauria pogut sobreviure per arribar a presentar aquests articles.

Part de la resposta, per descomptat, rau en el fet que jo estava bojament enamorat d'en Buck Rogers. No podia sofrir veure el meu amor, el meu heroi, la meva vida, destruïts. Gairebé és així de senzill. Era com si haguessin ofegat, o mort d'un tret, el meu amic de l'ànima, el meu col·lega, el centre de la meva vida. Els amics morts d'aquesta manera no se'ls pot rescatar del funeral. Se'm va acudir que en Buck Rogers podria tenir una segona vida, si jo l'hi donava. De manera que li vaig fer el boca a boca i, oh!, es va incorporar, va parlar i... què va dir?

Crida! Salta! Juga! Passa la mà per la cara a aquests fills de puta. Ells no viuran mai com vius tu. Vinga, posa-t'hi.

Tot i que jo no vaig fer servir mai l'expressió F.D.P. No estava permesa. «Qui et va...!» encaixava més amb la mida i la força de la meva protesta. *No et moris!*

De manera que vaig col·leccionar còmics, em vaig enamorar de les fires petites i de les fires universals i vaig començar a escriure. I què ens ensenya, escriure?, preguntareu.

Primer de tot, i principalment, ens recorda que som vius, i que això és un regal i un privilegi, no pas un dret. Ens hem de guanyar la vida un cop ens l'han concedida. I, a canvi de l'animació amb què ens ha afavorit, la vida ens demana que la recompensem.

Per tant, si bé el nostre art no ens pot estalviar les guerres —ja ens agradaria!—, ni les privacions, ni l'enveja, ni la cobdícia, ni la vellesa, ni la mort, sí que ens pot revitalitzar enmig de tot això.

En segon lloc, escriure és sobreviure. Qualsevol art, i qualsevol bona feina, per descomptat, ho és.

No escriure, per a molts de nosaltres, és morir.

Hem de prendre les armes cada dia de la nostra vida, potser sabent que la batalla no es pot guanyar del tot, però que hem

de lluitar, encara que només sigui un petit combat. El més ínfim esforç per guanyar significa, al final de cada jornada, una mena de victòria. Penseu en aquell pianista que deia que si un dia no practicava només ho sabia ell; si no practicava durant dos dies ho sabrien els crítics, i si no practicava durant tres dies ho sabia el públic.

Una variació d'això es pot aplicar als escriptors. No és ben bé que l'estil, o com en vulguem dir, perdi la forma en tan pocs dies.

El que passaria seria que el món t'atraparia i et voldria fastiguejar. Si no escrius cada dia, els verins s'acumularan i començarà a morir, o a delirar, o totes dues coses.

Has d'estar sempre borratxo d'escriptura perquè la realitat no et pugui destruir.

Perquè l'escriptura et proveeix de les receptes adequades amb els ingredients de veritat, vida i realitat que ets capaç de menjar, beure i digerir sense hiperventilar, ni pegar cops de cua i desplomar-te com un peix mort sobre el llit.

He après, en els meus viatges, que si deixo passar un sol dia sense escriure estic inquiet. Dos dies, i tinc tremolors. Tres, i tinc sospites de demència. Quatre, i tant se valdria que fos un porc amb diarrea rebolegant-se a la cort. Una hora d'escriptura és un tònic. Em poso dret, corro en cercles, demano a crits unes polaines noves.

O sigui que d'això va, d'una manera o d'una altra, aquest llibre.

Prendre un pessic d'arsènic cada matí per poder sobreviure fins al vespre. Un altre pessic al vespre per poder sobreviure i alguna cosa més fins a l'alba.

La microdosi d'arsènic que ens empassem ens prepara per no enverinar-nos ni ser destruïts més endavant.

Treballar enmig de la vida és administrar-se aquesta dosi. Manipular la vida, deixar anar els globus de colors perquè es barregin amb els foscos, combinant una variació de veritats. Utilitzem els fets sublims i bells de l'existència per poder suportar els horrors que ens afligeixen directament, a la família, o als amics, o a través dels diaris i la televisió.

Els horrors no s'han de negar. A qui no se li ha mort un amic de càncer? En quina família no hi ha un membre mort o mutilat en un accident de cotxe? Jo no en conec cap. En el meu cercle, una tia, un oncle i un cosí, a més de sis amics, han mort per culpa d'un cotxe. La llista és interminable, i devastadora si no ens hi encarem creativament.

I això vol dir amb l'escriptura com a cura. No és una cura absoluta, per descomptat. No se supera mai, tenir els pares a l'hospital o el millor amic a la tomba.

No faré servir la paraula «teràpia»; és una paraula massa neta, massa estèril. Només dic que quan la mort frena els altres, tu t'has d'enfilar al trampolí i tirar-te de cap a la màquina d'escriure.

Els poetes i els artistes d'abans, de fa molts anys, ja ho sabien, tot això que acabo de dir, o que llegireu en els capítols següents. Aristòtil ho va dir durant anys. L'heu escoltat, últimament?

Els articles que segueixen es van escriure en diferents moments durant un període de trenta anys per expressar descobertes especials al servei de necessitats especials. Però tots es fan ressò de les mateixes veritats sobre una autorevelació explosiva i un esbalaïment continu davant del que conté el pou profund de cadascú si ens posem a escodrinyar-lo i a invocar-lo.

Mentre escrivia això m'ha arribat una carta d'un jove escriptor desconegut que diu que viurà segons un lema meu, que ha trobat al meu relat *Toynbee Convector*.

«...mentir dolçament i demostrar que la mentida és veritat...
Tot és, en definitiva, una promesa... El que *sembla* una mentida
és una necessitat desmanegada que vol néixer.»

I ara:

M'he inventat un nou símil per descriure'm, últimament.
Te'l pots fer teu.

Cada matí surto del llit d'un salt i trepitjo una mina. La mina
soc jo.

Després de l'explosió, passo la resta del dia tornant a muntar
les peces.

Ara et toca a tu. Salta!